

מדינת ישראל

ועדות המשמעת – משרד הבריאות בירושלים

תיק בד"מ 1/2/23

וועדת משמעת לפי סעיף 44 (א) לפקודת הרופאים [נוסח חדש], תשל"ז - 1976

ד"ר סאהר סרור	-	יו"ר, נציג המנהל הכללי
ד"ר ורד חרמוש	-	נציגת הסתדרות הרופאים
עו"ד אריה רוטר	-	נציג היועצת המשפטית לממשלה

הקובל:

המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות

ע"י ב"כ עו"ד יונתן ברג ואח'

נגד

ד"ר מחמוד עבאסי מ.ר. 1131613

הנקבל:

ע"י ב"כ עו"ד ליאור פרי ואח'

דין וחשבון לפי סעיף 44 (ה) לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז-1976 (להלן: "הפקודה")

- המלצה על אמצעי משמעת

רקע וטענות הצדדים

1. את החלק הראשון של הדין וחשבון שהגשנו (26/3/24) סיכמנו כך:

"המלצתנו לכב' השר הינה אפוא לקבוע כי הנקבל טעה טעות חמורה בהפעלת שיקול

הדעת שלו; הוא התרשל בתפקידו, אך בנסיבות בהן היה מצוי לא עד כדי רשלנות

חמורה; וכי בהתרשלותו זו נהג בדרך שאינה הולמת רופא בישראל בניגוד להוראות

סעיף 41 (1) לפקודה".

2. הזכרנו את הפסיקה בה נקבע כי " **התנהגות שאינה הולמת רופא היא זו שאינה תואמת את העקרונות המנחים בתחום העיסוק ברפואה , בין שמדובר בכבוד המקצוע , בין שעניינם ביחסים שבין רופא לחולה וכן יתר כללים אתיים ואחרים, המעצבים ערכים ותפישות , שראוי כי יחולו במקצוע הרפואה .**"
3. **נוכח זאת** נתבקשו באי כוח הצדדים להגיש בכתב את עמדתם לעניין אמצעי המשמעת המתאים לנסיבות המקרה.
4. **בטיעוני ב"כ הקובל (16/4/24)** - נביא אותם כאן רק בתמצית - הודגש :
- א. הנקבל לא רק שגה בשיקול דעתו אלא הפגין זלזול בכללי האתיקה הרפואית ; הוא הימר על גורל המטופל ; הוא התרשל ונהג בדרך שאינה הולמת רופא.
- ב. ככלל, תכלית אמצעי המשמעת הינה לשקף הן את האינטרס הציבורי ; הן את שמירת כבוד המקצוע ; והן על מנת לשמור על אימון הציבור במקצוע הרפואה.
- ג. בקביעת אמצעי המשמעת המתאים יש לשקול את חומרת הסכנה לציבור ; את מידת ההשפעה על העוסקים במקצועות הרפואיים ; ואת מידת ההשפעה על הציבור הרחב לרבות על המטופלים בכוח.
- ד. בנסיבות המקרה דנן כשל הנקבל בטעות חמורה בשיקול הדעת ; באבחון בעייתי של תוצאות בדיקת תרשים ה-**א.ק.ג.** ; בכך שלא נועץ באחרים ; בכך שלמרות זאת שיחרר את המטופל לדרכו .
- ה. **לחומרה** מבקש הקובל לקחת בחשבון את הביטחון העצמי המופרז שהפגין הנקבל ; את עובדת אי הבנתו גם כיום במה כשל ; כי היו גם מקרים נוספים בהם נהג באותה דרך ; כי לא הפיק לקחים מהמקרה ; כי התעלם ממה שאינו יודע .
- ו. ב"כ הקובל מודה כי אין בידיו תקדימים מובהקים לעניין אמצעי משמעת מתאים למקרה כמו זה שבפנינו ; מה גם שלפי הפסיקה אין מדובר בנוסחאות מתמטיות וקשה לערוך השוואה בין מקרה למקרה וכל אחד צריך להיבחן לפי עניינו .
- ז. הקובל הפנה לשורת תקדימים - שאף שאינם דומים בנסיבותיהם - ביקש לגזור מהם את "רוח" הכיוון הענישתי ההולם את המקרה דנן.
- ח. בנסיבות המקרה הטראגי כאן ביקש ב"כ הקובל לשלוח מסר חד וברור שיש בו משום הרתעת הרבים , שמירת כבוד המקצוע, שמירת אימון הציבור , והגנה מפני הישנות הדברים אצל הנקבל עצמו שלשיטתו טרם הפיק את הלקח הנדרש.

ט. לשיטת הקובל לחלוף הזמן מאז האירוע אין לתת משקל משמעותי נוכח אופיו של ההליך המשמעותי ותכליתו מה גם שבפועל הנקבל לא חווה עינוי דין שכן המשיך בעבודתו .

י. **לסיכום** : דעת הקובל היא כי יש להטיל על הנקבל אמצעי של התליית רישיונו למשך 6 חודשים .

5. **מנגד**, בטיעוני ב"כ הנקבל (2/5/24) - נביא גם אותם בקיצור - נטען :

א. לא היה מקום להרשיע את הנקבל בעבירה החילופית של התנהגות שאינה הולמת ; בנסיבות אלה נפגעה זכותו להתגונן פגיעה אנושה ; ככל שלא נמצא מקום להרשיעו בעבירה של רשלנות חמורה - לא היה מקום לעשות זאת בעבירה חילופית מולה היה עשוי להתמודד אחרת .

ב. ככל שהנקבל לקה בביטחון עצמי מופרז, או בטעות בהערכת מצבו של המנוח - הוא הפנים את הערות הוועדה ולכל היותר ראוי לאמצעי משמעת של התראה.

ג. התקדימים אליהם הפנה ב"כ הקובל אינם רלוונטיים למקרה דנן.

ד. הנקבל מפנה לכמה החלטות של הוועדה שיש בהן כדי לאפיין את הנסיבות המתאימות לעבירה של התנהגות שאינה הולמת . הן שונות מן המקרה דנן.

ה. בכל מקרה, הנסיבות כאן מכוונות למדרג הנמוך של העבירה.

ו. על הוועדה לקחת בחשבון את חלוף השנים מאז האירוע ועד להגשת הקובלנה ; מאז הנקבל הפיק לקחים , ונוהג אחרת בנסיבות דומות .

ז. דרישת הקובל לאמצעי של 6 חודשי התליית רישיון הינה מפלה ובררנית לעומת מקרים רבים אחרים ואיננה מוצדקת .

ח. האמצעי הראוי לכל היותר הינו אמצעי של **התראה**.

6. **כפי שהוזכר בדין וחשבון הנ"ל** הוראת החוק הרלוונטית לתוצאה אליה הגענו הינה במסגרת סעיף 41 לפקודה :

"ראה השר, על יסוד קובלנה של המנהל או של אדם שנפגע, כי רופא מורשה עשה אחת מאלה, רשאי הוא, בצו חתום בידו, לבטל את הרישיון של הרופא או להורות שהרישיון יותלה לתקופה שקבע בצו, או לתת לרופא נזיפה או התראה:

(1) **נהג בדרך שאינה הולמת רופא מורשה**

(2) - (7)

7. **את התנהלותו הבלתי הולמת של הנקבל מצאנו באלה :**

א. **באי מתן תשומת לב מספקת** למטופל נוכח איבחון מצבו הבעייתי בעת הגעתו ונוכח נתוני היסוד שלו בהתחשב בעברו הרפואי ; תרשים האק"ג הלא תקין ; נתוני לחץ הדם שהיו גבוהים באורח משמעותי מהנורמה ; והפרת חובת ההשגחה המתחייבת עליו .

ב. **בהפרת חובת ההיוועצות** בבכירים ומנוסים ממנו ושיתופם במידע ובאחריות בקריאת התרשים , בהערכת המצב הכוללת ובמסקנות המעשיות .

ג. **בשחרור המטופל** והוצאתו מתחת לשליטתו במצב של ספק ללא השגחה בטוחה ומספקת .

8. **לפיכך המלצתנו לכב' השר הייתה** לקבוע כי הנקבל **טעה טעות חמורה** בהפעלת שיקול הדעת שלו ; הוא **התרשל** בתפקידו , אך בנסיבות בהן היה מצוי ונוכח הראיות כפי שהובאו בפנינו מטעמו לא עלה בידי הקובל להוכיח כי מחדלו עלה כדי **רשלנות חמורה** ; וכי בהתרשלותו זו **נהג בדרך שאינה הולמת רופא בישראל** בניגוד להוראת סעיף **41 (1)** לפקודה.

דין

9. **ראשית** נתייחס בקצרה לטענה המקדמית של הנקבל כי נוכח מסקנתנו **בחלק הראשון** של הדין וחשבון וקביעת עבירה בסעיף חילופי , נפגעה **אנושות** זכותו להתגונן. איננו סבורים כך. הנקבל לא ציין - למעט הדגשת הדברים - במה היה פועל אחרת בחקירת העדים או בהבאת ראיות אילו צפה קביעת אשמה בסעיף החילופי . כך או אחרת - העבירות הינן על אותו רצף וקשה לראות כיצד נפגעה יכולת ההתגוננות של הנקבל . בכל מקרה, למרות הדמיון וההשראה שההליך המשמעתי שואב מהדין הפלילי , מדובר בשיטת בירור נפרדת בעלת תכלית שונה . נוכח זאת לוועדה מיעצת כמו זו דנן מוקנית "גמישות תפעולית" בכל הנוגע לסדרי הדין ודיני הראיות ואין מקום לקבוע מגבלות ולנהוג בהם בקשיחות ובנוקשות המקובלים בהליך הפלילי הקלאסי .

10. **לעצם העניין** , מקובלת עלינו השקפתו העקרונית של הקובל כי תכלית ההליך הינה להעביר מסר חד וברור לציבור אנשי הרפואה מחד גיסא , ולציבור הרחב , מאידך גיסא. **לראשונים** - על מנת שיפנימו את מידת האחריות הרובצת על כתפיהם וכל הנגזר מכך במישור המעשי היומיומי ; **לאחרונים** - ציבור הנזקקים לשירותי הבריאות - על מנת לחזק או לשמר את מידת האמון שלהם במערכת הבריאות באופן שיוכלו לסמוך עליה ולהיעזר בה ללא חשש . **בתווך** נמצא הנקבל הקונקרטי לגביו יש להחיל את המרכיב העונשי בגין

מעשיו או מחדליו נשוא הקובלנה , לצד המרכיב החינוכי וההרתעתי בראייה צופה פני עתיד . **בהקשר זה** רלוונטיים ללקיחה בחשבון השיקולים שהוזכרו של פרק הזמן שחלף מאז קרות האירועים ; השינויים שחלו - ככל שכך קרה - אצל הנקבל מאז אותם אירועים ; ומידת ההפנמה של הנקבל הקונקרטי את הלקחים המתחייבים באופן שמבטיח שלא יחזור על שגיאות העבר.

11. **כפי שהוזכר**, הנקבל דגן לקה באי הפעלת ערך הטלת הספק שהינו ערך חיוני לכל מי שחיי אדם נתונים בידיו ; הוא הפגין ביטחון עצמי מופרז במקום ענווה מקצועית בהתחשב בהיותו בתחילת דרכו המקצועית . בנסיבות כאלה יש חשיבות עליונה לבעל מקצוע - כל בעל מקצוע שעוסק בחיי אדם - לסמן לעצמו את התחומים בהם אינו מצוי ברמת בקיאות מספקת ולתת לפער הזה מענה בדרך של היוועצות , שיתוף וכד'. ככל שאין בידו לקבל את הסיוע הזה באופן זמין - אסור לו להסיר את האחריות מעל כתפיו אלא לחפש ולמצוא פתרון מעשי לפער האמור. בכל אלה לקה הנקבל כאן בהפעלת שיקול הדעת .

12. **אכן** , כפי שצינו בחלק הראשון של הדין וחשבון , לא עלה בידי הקובל להראות כי הנקבל "**גילה** **רשלנות חמורה במילוי תפקידיו כרופא מורשה**" ; משקל עדות המומחה מטעם הקובל על נסיבותיה נדון בחלק האמור. על אף זאת אין בכך כדי להקל ראש בדרך התנהלותו של הנקבל . **בנסיבות רגילות** היה מקום להטיל עליו אמצעי משמעת של התליית רישיונו לתקופה משמעותית . **בנסיבות דגן** אי אפשר להתעלם מהעובדה שהאירוע קרה לפני כ-8 שנים במהלכן המשיך הנקבל לעבוד במקצועו ; אין בידנו ליתן הסבר לפער הזמנים הזה , אך ברי כי אין מקום לגזור ענישה זהה בסמוך לאירועים , לכזו שבאה בחלוף שנים לא מועטות . בינתיים , כאמור, הנקבל המשיך לעבוד כרופא , צבר וותק וניסיון ולמרות הספק שהטיל בכך ב"כ הקובל, אנו מאמינים כי הפנים את הדברים ולמד את לקחו .

13. **בהתחשב** במגוון המוגבל של אמצעי הענישה שמאפשר החוק במצבו הנוכחי, ולא בלי היסוס , אנו נמנעים בנסיבות הללו מלהמליץ על התליית רישיונו של הנקבל . דומה כי למרות חומרת התוצאה הטראגית במקרה הנדון לא יהיה בהטלת אמצעי של התליית רישיון בשלב זה של חייו ומסלולו המקצועי כדי לקדם באופן מאוזן ומידתי את תכליות הענישה המשמעתית.

המלצה

14. **לפיכך** המלצתנו הינה לנקוט בצעד המשמעותי המתון יותר במדרג האמצעים שבפקודה ולקבוע כלפי הנקבל אמצעי משמעת של **נזיפה** .

ניתן היום, 21/5/24, בהיעדר הצדדים .

ד"ר סאהר סרור - יו"ר, נציג המנהל הכללי ד"ר ורד חרמוש - נציגת הסתדרות הרופאים

עו"ד אריה רוטר - נציג היועצת המשפטית לממשלה